

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
“НЕМИРІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
БУДІВНИЦТВА, ЕКОНОМІКИ ТА ДИЗАЙНУ
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ”**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
ВСП «Немирівський фаховий коледж
будівництва, економіки та дизайну ВНАУ»
Протокол № 1 від 26.07.2024р.
Директор коледжу
Юрій КУРИЛЕНКО

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ “НЕМИРІВСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ БУДІВНИЦТВА, ЕКОНОМІКИ ТА ДИЗАЙНУ
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання у Відокремленому структурному підрозділі «Немирівський фаховий коледж будівництва, економіки та дизайну Вінницького національного аграрного університету» (далі - Положення) регламентує організацію навчання здобувачів фахової передвищої та вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також формування інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними фахової перед вищої та вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах фахової передвищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року №635, інших нормативних актів у сфері освіти, Конвенції ООН про права інвалідів, Саламанської декларації, Індексу інклюзії та ін.

1.3. Коледж надає освітні послуги здобувачам фахової передвищої та вищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами фахової передвищої та вищої освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивноресурсним центром.

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1. **Інклюзія** – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів освіти у навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як

можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів освіти з особливими потребами до освітнього процесу в коледжі, або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до студентів усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

1.4.2. Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах не дискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

1.4.3. **Здобувач освіти з особливими освітніми потребами (далі – здобувач)** – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в закладах фахової передвищої освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на здобуття фахової передвищої та вищої освіти.

1.4.4. **Інклюзивне освітнє середовище** - простір коледжу, в якому забезпечується сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів з урахуванням їхніх потреб та можливостей, в якому вони можуть вільно пересуватись, навчатись, розвиватись і спілкуватись.

1.4.5. **Інклюзивна група** – академічна група, сформована з числа здобувачів.

1.4.6. **Змішана група** – академічна група, у якій здобувачі навчаються з іншими здобувачами освіти.

1.4.7. **Супровід** - система заходів, що мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навчанні для здобувачів. Супровід охоплює процеси підготовки до вступу, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в коледжі, а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування. Забезпечення супроводу здобувачів дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами фахової передвищої та вищої освіти, але без надання переваг.

2. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ КОЛЕДЖУ

Формування умов для здобуття здобувачами якісної освіти в коледжі реалізується через:

- розвиток матеріально-технічної бази коледжу з урахуванням потреб здобувачів;

- забезпечення здобувачів належним супроводом на всіх етапах взаємодії з коледжем;
- організацію освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій;
- формування у спільноти коледжу не дискримінаційного ставлення до здобувачів з обмеженими можливостями.

2.1. Матеріально-технічна база коледжу

2.1.1. Для комфортного навчання в коледжі здобувачі мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки, тощо.

2.1.2. Для забезпечення освітнього процесу здобувачів може використовуватись створена платформа дистанційного навчання, що містить комплекс навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм.

2.1.3. Навчальні аудиторії коледжу обладнуються, за потреби, спеціальними технічними засобами, зокрема системами підсилення звуку (індукційними петлями, радіомікрофонами тощо).

Для здобувачів із проблемами пересування (з вадами опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та ін.), освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна безбар'єрність зовнішнього і внутрішнього простору коледжу поступово забезпечується з урахуванням фінансових можливостей коледжу та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, з-поміж іншого спорудження пандусів, усунення порогів, встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок, забезпечення належної ширини дверей, проходів між аудиторними столами, створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів тощо.

2.1.4. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень коледжу для потреб здобувачів, здійснюється їх розумне пристосування.

2.2. Організація супроводу здобувачів

2.2.1. Супровід здобувачів в коледжі реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб. При цьому враховуються психофізичні особливості осіб різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних вад, що заважають

сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію здобувачів в коледжанське середовище.

2.2.2. Супровід здобувачів здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, фізкультурно-спортивний, соціальний та професійна адаптація. Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

2.2.3. Супровід розпочинається з моменту звернення здобувачів до коледжу.

2.2.4. Технічний супровід полягає у забезпеченні здобувачів адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання. Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження здобувачів і забезпечувати їм доступ до якісної освіти.

Технічний супровід здійснюється цикловими комісіями, на освітніх програмах, яких навчаються здобувачі, за консультативної підтримки викладачів, кураторів груп, вихователів гуртожитків, роботи волонтерів з числа органів студентського самоврядування коледжу.

2.2.5. Педагогічний супровід полягає у оптимізації викладання навчального матеріалу здобувачам у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчальнометодичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід здобувачів з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів. Такий вид супроводу здійснюють циклові комісії, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів. Для здобувачів із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття. Це означає застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах (українська жестова мова, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат та інші).

2.2.6. Психологічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей здобувачів, зміцненні та збереженні їхнього

психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку та передбачає:

- надання психологічної допомоги здобувачам під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в коледжі;
- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;
- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку здобувачів, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;
- проєктування і соціально-психологічну корекцію розвитку здобувачів. Психологічний супровід в межах своїх компетенцій здійснює заступник директора з виховної роботи, куратори академічних груп, вихователі гуртожитків, представники студентської профспілки.

2.2.7. Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації здобувачів, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції здобувачів, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється студентською профспілкою, органами студентського самоврядування та залученими фахівцями і передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до здобувачів у освітньому просторі коледжу;
- консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

2.2.8. Фізкультурно-спортивний супровід полягає у заохоченні здобувачів до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня та параолімпійському русі, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану здобувачів і підвищення їх інтелектуальної працездатності. Супровід здійснюється викладачами фізичного виховання коледжу.

2.2.9. Професійна адаптація полягає у забезпеченні здобувачів додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до роботи у предметних гуртках наукового, інженерного, соціо-гуманітарного спрямування.

3. ГРУПА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

3.1. Для організації і контролю реалізації супроводу в коледжі створюється група психолого-педагогічного супроводу (далі - ГППС), до складу якої залучаються працівники коледжу, представники адміністрації коледжу та фахівці за напрямками супроводу, зазначені у пункті 2.2.

3.2. Група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання: співпрацює із підрозділами коледжу щодо:

- організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально реабілітаційного супроводу здобувачів;
- через відповідальних за психолого-педагогічний супровід відділення, які призначаються розпорядженням директора коледжу з числа працівників відповідного підрозділу, надає представникам випускових груп консультативну підтримку щодо розробки індивідуального навчального плану здобувача та методичну допомогу науково-педагогічним працівникам коледжу (далі – НПП) щодо організації освітнього процесу здобувачів;
- проводить моніторинг виконання ними індивідуального навчального плану, обґрунтовано рекомендує зміни до нього з урахуванням їхніх потреб;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) працівників коледжу, соціальних працівників та волонтерів для роботи зі здобувачами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;
- проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування дискримінаційного та толерантного ставлення до здобувачів;
- співпрацює із медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу здобувачів;
- координує роботу кураторів академічних груп з питань, пов'язаних із організацією та провадженням інклюзивного навчання;
- забезпечує надання психологічної підтримки здобувачів.

3.3. Керівник групи психолого-педагогічного супроводу безпосередньо підзвітний у своїй діяльності заступнику директора з виховної роботи та виконує такі функції:

- веде статистичний облік здобувачів;
- організовує та забезпечує роботу групи психолого-педагогічного супроводу;
- розробляє стратегію взаємодії групи психолого-педагогічного супроводу зі здобувачами та структурними підрозділами і координує таку взаємодію;
- організовує співпрацю з волонтерами у контексті супроводу здобувачів;
- забезпечує інформаційний супровід щодо організації занять та позааудиторної взаємодії зі здобувачами;
- забезпечує надання консультативної підтримки представникам структурних підрозділів коледжу та волонтерам, що працюють зі здобувачами;
- організовує заходи, спрямовані на формування у представників академічної спільноти коледжу недискримінаційного і толерантного ставлення до здобувачів;
- організовує взаємодію коледжу з медичними закладами та закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями.

3.4. Відповідальні за психолого-педагогічний супровід здобувачів відділення (у разі наявності таких здобувачів у контингенті), призначаються розпорядженням директора коледжу з числа працівників відповідного підрозділу. Відповідальні за психолого-педагогічний супровід здобувачів відділення можуть бути залучені до роботи в групі психолого-педагогічного супроводу, в тому числі в якості її членів.

3.5. Індивідуальний навчальний план здобувачів розробляється згідно чинних вимог за консультування з групою психолого-педагогічного супроводу в коледжі. При цьому, обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача (за наявності).

3.6. Супровід здобувача в коледжі можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

4. ІНКЛЮЗИВНІ ТА ЗМІШАНІ ГРУПИ

4.1. Здобувачі навчаються в коледжі переважно у змішаних групах.

4.2. Інклюзивна група може створюватися в коледжі в окремо обґрунтованих випадках на підставі письмових звернень здобувачів або їхніх батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації осіб з

інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність у таких осіб особливих освітніх потреб.

4.3. Утворення інклюзивної групи в коледжі та припинення її діяльності здійснюється у встановленому порядку згідно нормативних вимог до граничної чисельності здобувачів освіти в одній групі, а також виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів. спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

5. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

5.1. Коледж надає освітні послуги здобувачам за рахунок коштів державних та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з навчальної роботи

Дудар Н.О.

Заступник директора з виховної роботи

Куриленко Ю.П.

Завідувач відділенням

Вечірко О.П.

Провідний юрисконсульт

Кіцула В.І.